

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. J.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Jánom Garajom, advokátom so sídlom v Prešove, Floriánova 2, proti žalovaným 1/ **O. A.**, 2/ **Mgr. E. Ď.**, 3/ **MVDr. D. S.** a 4/ **B. L.**, bývajúcim v P., zastúpeným **PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA** spol. s r.o. so sídlom v Prešove, Masarykova 13, za ktorú koná advokát JUDr. Patrik Palša, **o náhradu za užívanie nehnuteľností**, ktorá vec sa viedla na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16 C 51/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. októbra 2010 sp.zn. 7 Co 159/2010, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaným nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 3. júna 2010 č.k. 16 C 51/2009-119 zastavil „konanie žalobcu“ proti žalovaným 1/ až 4/ a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 1/ náhradu trov konania v sume 279,96 € a žalovaným 2/ až 4/ v sume po 259,98 €, všetko do troch dní od právoplatnosti uznesenia a na účet ich zástupcu. Konanie zastavil podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov z dôvodu, že žalobca napriek výzve nezaplatil súdny poplatok. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 2, veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) majúc za to, že žalobca procesne zavinil, že sa konanie muselo zastaviť. Trovy konania, spočívajúce len v trovách právneho zastupovania žalovaných advokátom, určil podľa § 10 ods. 1 a § 14 ods. 1 písm. a/ a c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) v znení do 31. mája 2010. Uviedol, že keďže išlo

o spoločné úkony pri zastupovaní viacerých žalovaných, znížila sa základná sadzba tarifnej odmeny za úkony vykonané v zastúpení žalovaných 2/ až 4/ podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o 20 %. Ku každej takto určenej odmene potom priznal paušálnu náhradu nákladov a odmenu a náhradu napokon zvýšil o daň z pridanej hodnoty.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) konajúci o odvolaní žalobcu proti výroku uznesenia súdu prvého stupňa o trovách konania, uznesením z 28. októbra 2010 sp.zn. 7 Co 159/2010 potvrdil napadnutý výrok uznesenie súdu prvého stupňa. O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalovanej 1/ priznal ich náhradu v sume 19,65 € a žalovaným 2/ až 4/ v sume po 18,85 € s tým, že žalobca je povinný zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania zástupcovi žalovaných do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je v napadnutom výroku o trovách prvostupňového konania správne (§ 219 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. vychádzajúc z toho, že „keďže odvolanie smerovalo iba proti výrokom o náhrade trov konania, pre účely odmeny advokáta hodnotou vecí sú čiastky náhrad trov konania, proti ktorým odvolanie smeruje a nie hodnota predmetu konania vo veci samej“. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za úkony v zastúpení žalovaných 2/ až 4/, rovnako ako súd prvého stupňa, znížil podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o 20 %, a keďže nešlo o úkony vo veci samej, znížil podľa „§ 14 ods. 2 písm. c/“ vyhlášky u každého žalovaného odmenu vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny, ku ktorým pripočítal paušálnu náhradu nákladov a takto určenú odmenu a náhradu napokon zvýšil o daň z pridanej hodnoty.

Proti výroku uznesenia odvolacieho súdu, ktorým bola žalovaným 1/ až 4/ priznaná náhrada trov odvolacieho konania a žalobca bol zaviazaný zaplatiť túto náhradu zástupcovi žalovaných, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „dovolateľ“) mimoriadne dovolanie. Navrhol uznesenie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedol, že mimoriadne dovolanie podáva na podnet žalobcu, pretože napadnutou časťou rozhodnutia odvolacieho súdu bol porušený zákon, pričom ochranu práv a zákonom chránených záujmov tohto účastníka konania nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Mimoriadny opravný prostriedok odôvodnil podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. tvrdiac, že odvolací súd vec nesprávne posúdil po právnej stránke. Podľa dovolateľa odvolací súd pochybil, keď pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania (spočívajúcej v odmene zástupcu žalovaných

za vyjadrenie k odvolaniu z 15. októbra 2010) základnú sadzbu tarifnej odmeny znížil z dôvodu spoločných úkonov pri zastupovaní žalovaných o 20 %, hoci dňom 1. júna 2010 nadobudla účinnosť vyhláška č. 232/2010 Z.z., ktorá v ustanovení § 13 ods. 2 vyhlášky slová "o 20%" nahradila slovami "o 50%". Podľa dovolateľa potom základná sadzba tarifnej odmeny predstavuje u žalovanej 1/ sumu 23,24 € a u žalovaných 2/ až 4/ sumy po 21,58 €. Všetci žalovaní boli zastúpení tým istým advokátom, v dôsledku čoho sa základná sadzba tarifnej odmeny za jeden spoločný úkon zníži o 50 % (§ 13 ods. 2 vyhlášky v znení od 1. júna 2010) na sumu 11,62 € u žalovanej 1/ a na sumu po 10,79 € u žalovaných 2/ až 4/. Vyjadrenie z 15. októbra 2010 nesmerovalo voči rozhodnutiu vo veci samej, preto takto vypočítaná odmena sa ďalej znižuje na polovicu (§ 14 ods. 3 písm. b/ vyhlášky), a to u žalovanej 1/ na sumu 5,81 € a u žalovaných 2/ až 4/ na sumu po 5,40 €. Po pripočítaní režijného paušálu vo výške 7,21 € a 19 % dane z pridanej hodnoty vypočítanej z odmeny a režijného paušálu v čiastke 2,47 € u žalovanej 1/ a v čiastke 2,40 € u žalovaných 2/ až 4/, trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní predstavujú u žalovanej 1/ sumu 15,49 € a u žalovaných 2/ až 4/ sumu 15,01 €, uzavrel dovolateľ.

Žalovaní 1/ až 4/ navrhli mimoriadne dovolanie zamietnuť. Uviedli, že podľa ich názoru tento opravný prostriedok nie je dôvodný „s poukazom na zákonom umožnený rozsah na podanie mimoriadneho dovolania“, keďže podľa ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiam o trovách konania a ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. vylučuje prípustnosť dovolania proti rozhodnutiam o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy. Podľa žalovaných mimoriadne dovolanie nie je naostatok ani dôvodné, pretože v predmetnej právnej veci „neboli v nijakom v procesnom spoločenstve“ a trovy ich právneho zastúpenia preto mali byť určené podľa § 13 ods. 3 vyhlášky, a nie § 13 ods. 2 vyhlášky. To, že si uplatnili náhradu trov v rozsahu priaznivejšom pre žalobcu, bolo ich slobodným rozhodnutím. Keďže súdy predmetnú náhradu trov takto priznali (*iura novit curia*), považovali to za správne, pričom žalobca náhradu trov konania už aj zaplatil. Ak aj teda odvolací súd pochybil, urobil tak len pri odôvodnení rozhodnutia, nie však vo výroku svojho rozhodnutia, keďže o trovách rozhodol vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania, keďže mimoriadnym dovolaním je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu (§ 243a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Vzhľadom na námietku žalovaných v ich vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu predovšetkým skúmal, či

žalovní opodstatnene tvrdia, že tento opravný prostriedok „nie je dôvodný s poukazom na zákonom umožnený rozsah na podanie mimoriadneho dovolania“, keďže § 238 ods. 5 a § 239 ods. 3 O.s.p. vylučujú prípustnosť dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu v nich uvedeným, o aké rozhodnutie v danej veci ide. Dospel k záveru, že táto námietka nie je dôvodná. Žalovní, zastúpení advokátom, opomínajú ustanovenia § 243a a nasl. O.s.p. ustanovujúce procesné predpoklady podania mimoriadneho dovolania odlišne od procesných predpokladov a prípustnosti dovolania účastníka, osobitne ustanovenie § 243i ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v konaní o mimoriadnom dovolaní platia primeranie ustanovenia o konaní na dovolacom súde (§ 242 až 243d), ak tento zákon neustanovuje inak. V konaní o mimoriadnom dovolaní teda neplatia ustanovenia § 236 až 239 O.s.p. upravujúce prípustnosť dovolania účastníka konania.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd potom pristúpil ku skúmaniu dôvodnosti v mimoriadnom dovolaní uvedených dôvodov, z ktorých dovolateľ má za, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je správne.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1, druhá veta O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.). Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Plniac si vyššie uvedené povinnosti dovolací súd sa preto predovšetkým zaoberal otázkou, či konanie v tejto právnej veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo

začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Dovolací súd nezistil, že by konanie v preskúmvanej právnej veci bolo takou vadou postihnuté; takouto vadou konania napokon neodôvodňuje svoj mimoriadny opravný prostriedok ani dovolateľ.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1, druhá veta O.s.p., bez ohľadu na to, či generálny prokurátor odôvodnil svoje mimoriadne dovolanie dovolacím dôvodom aj podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., dovolací súd rovnako z úradnej moci skúmal, či v konaní nedošlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O vadu tejto povahy ide okrem iného tiež vtedy, keď súd skutkové závery, z ktorých vyvodil svoje právne závery, založil na výsledkoch dokazovania, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonnými ustanoveniami upravujúcimi spôsob vykonania dokazovania určitým dôkazným prostriedkom alebo že jeho skutkové závery sú v rozpore s tým, čo vyšlo za konania najavo. V dovolacom konaní nevyšli najavo ani vady konania v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Dovolateľ v mimoriadnom dovolaní vytýka napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu, že spočíva v nesprávnom právnom posúdení (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Robí tak ale neopodstatnene.

Na rozdiel od skutočností, ktoré môžu byť dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 243f ods. 1 písm. a/ a b/ O.s.p. (vady konania majúce za následok tzv. zmätočnosť a iné vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), na ktoré dovolací súd prihliadne aj z úradnej povinnosti (§ 241 ods. 1, druhá veta O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.) je dovolací súd viazaný dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. (nesprávne právne posúdenie veci). Viazanosť ostatne uvedeným dovolacím dôvodom sa prejaví tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní označil. Ak dospeje k záveru, že dovolací dôvod, tvrdený v nesprávnom právnom posúdení veci, neobstojí, napr. preto, že nesúvisí so zisteným skutkovým stavom, dovolanie zamietne.

Dovolateľ namieta správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania z dôvodu nesprávnej aplikácie ustanovenia § 13 ods. 2 vyhlášky v znení platnom pred novelou vykonanou vyhláškou č. 232/2010 Z.z. (ktorá s účinnosťou od 1. júna 2010

v predmetnom ustanovení nahradila slová "o 20%" slovami "o 50%"), teda vychádzajúc z toho, že išlo o určenie (zníženie) tarifnej odmeny zo spoločných úkonov pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. V preskúmvanej veci ale o takúto procesnú situáciu nešlo.

Žalobca sa žalobou domáhal, aby žalovaným 1/ až 4/ bola uložená povinnosť zaplatiť mu náhradu za užívanie nehnuteľností, každému z nich v sume 1 468,53 € spolu s príslušenstvom. Každý z týchto nárokov mohol byť uplatnený samostatnou žalobou. Išlo teda o spojenie viacerých vecí, kedy sa na zvýšenie alebo zníženie tarifnej odmeny použije ustanovenie § 13 ods. 3 vyhlášky (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2008 sp.zn. 3 M Cdo 18/2007), a nie ustanovenie § 13 ods. 2 vyhlášky, nesprávna aplikácia ktorého sa vytýka v mimoriadnom dovolaní. Dovolateľ sa teda pri odôvodnení mimoriadneho dovolania dopustil „fatálneho“ omylu.

Z týchto dôvodov mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky dovolací súd nepovažoval za dôvodné a podľa § 243b ods. 1, 4 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p. uznesením ho zamietol.

Dovolací súd na záver poznamenáva, že mimoriadne dovolanie by bolo potrebné zamietnuť aj v prípade, že by sa dovolateľ nedopustil omylu pri jeho odôvodnení. Ak by sa totiž o náhrade trov odvolacieho konania žalovaným 1/ až 4/ rozhodlo podľa ustanovení vyhlášky, ktoré mali byť správne použité, žalobcovi, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania, mala byť uložená povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ až 4/ náhradu trov odvolacieho konania vo väčšom rozsahu, ako mu táto bola uložená napadnutým rozhodnutím. Podľa dovolacieho súdu totiž odvolací súd, okrem nesprávnej aplikácie ustanovenia § 13 ods. 2 vyhlášky, nesprávne vychádzal z toho, že „keďže odvolanie smerovalo iba proti výrokom o náhrade trov konania, pre účely odmeny advokáta hodnotou veci sú čiastky náhrad trov konania, proti ktorým odvolanie smeruje a nie hodnota predmetu konania vo veci samej“.

Zákaz reformationis in peius (zákaz zmeny k horšiemu), ktorý sa uplatňuje aj v dovolacom konaní spočíva v tom, že dovolací súd je rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým bolo určitým spôsobom založené procesné postavenie účastníka konania, viazaný, a preto toto rozhodnutie nemôže zmeniť v neprospech účastníka, ktorý dovolanie (podnet na mimoriadne dovolanie) podal, a v prospech účastníka, ktorý dovolanie (podnet na mimoriadne dovolanie)

nepodal. Rozsah preskúmvacej činnosti dovolacieho súdu teda závisí od dovolacieho návrhu účastníka, predovšetkým čo do kvantity. Výnimkou z tejto viazanosti sú prípady uvedené v § 242 ods. 2 O.s.p., o ktorý prípad v danej veci ale nejde.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/ až 4/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania a ktorý úspech nemal (§ 148a ods. 2 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky žalovaným 1/ až 4/ ale náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodali návrh na jej priznanie (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. februára 2012

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová